

**PSYKOSEFORSTÅELSE:
DSM - KAN DEN
FORSVARES?**

**TK LARSEN
PROFESSOR DR MED UIB
STAVANGER UNIVERSITETS-SYKEHUS
REGIONALT SENTER FOR KLINISK PSYKOSE-FORSKNING**

**PSYKOSEFORSTÅELSE:
DSM - SKAL DEN
FORSVARES?**

plan

- 4 misforståelser
- en mulig konsekvens

to kliniske eksempler

- en "død" pasient
- hypopsykose feiloppfattet som depresjon

1. misforståelse

- stigma er kun noe negativt
- stigmata i religiøs forstand er positivt
- stigma er også en rettighetsgaranti
- ruspsykose vs psykose m/rus

2. misforståelse

---

beskrivelse = forståelse

onsdag 22. april 2009

beskrivelse vs forståelse

- en diagnose forklarer ingenting, den oppsummerer kun symptomene
- eks; begrepet schizofreni er ingen forklaring på hvorfor Nils hører stemmer
- det er omvendt; stemmehøring er årsak til at Nils lider av schizofreni

Maturana

- en helhet kan ikke forklare delene
- helheten har en hierarkisk posisjon i forhold til delene
- M; verden består ikke av kokte og råe egg.....
- alle er rå; noen kokt

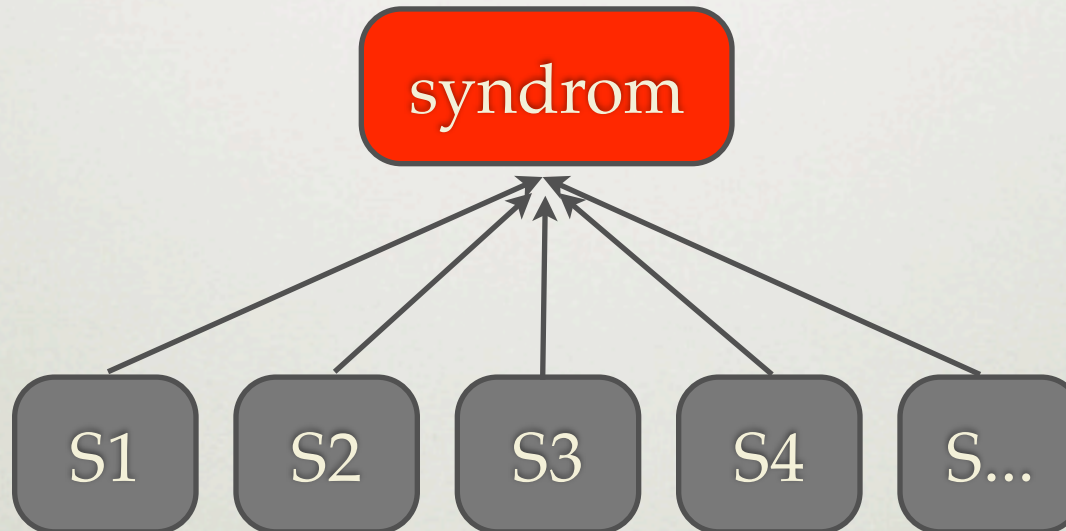
Symmetrisering

- vi har en tendens til å symmetrisere begreper som er på ulike nivåer
- deretter skaper vi pseudo-kausaltet - pseudoforståelse
- stemmehøring symmetriseres med schizofreni
- schizofreni settes som årsak til stemmene

hierarkisk relasjon

Symmetrisering

S1

S2

S3

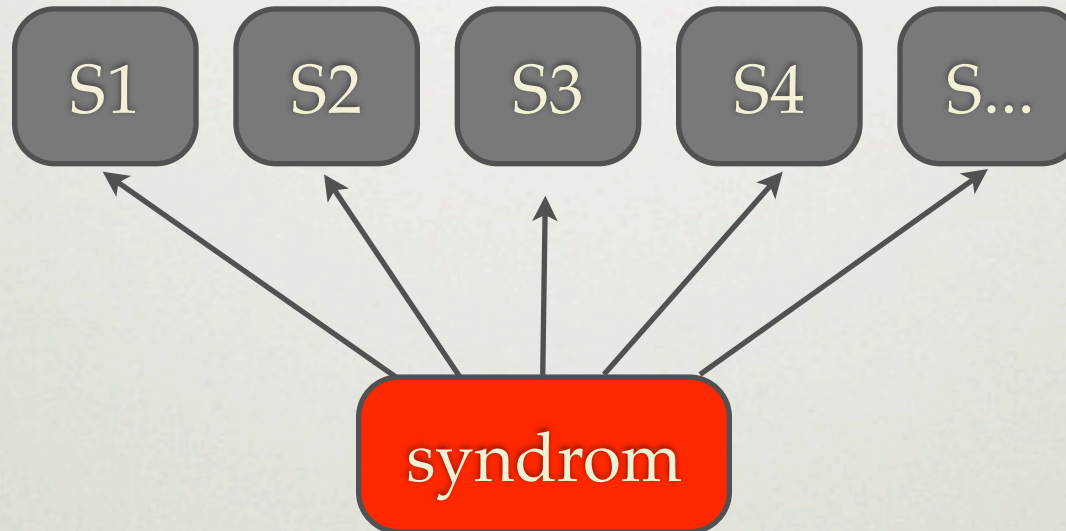
S4

S...

syndrom

pseudokausalitet

---

pseudokausalitet

- den folkelige tendens til å si at jeg "er nedstemt fordi jeg er deprimert" gir ingen mening i faglige diskusjoner
- konsekvensen er at vi som fagfolk må innse at vi forstår mindre enn "hva folk vil ha det til"
- begreper (diagnoser) skaper en illusjon av forståelse

beskrivelse vs forståelse

- kanskje vil en "total" beskrivelse nærme seg forståelse

3. misforståelse

- DSM-schizofreni er basert på beskrivelse av objektive symptomer

Schizofreni i DSM

- A-kriterier; karakteristiske symptomer:
- To eller flere, av de følgende, alle tilstede i en signifikant tidsperiode i løpet av en måned (eller kortere dersom de er effektivt behandlet):
  - vrangforestillinger
  - hallusinasjoner
  - desorganisert tale
  - tydelig desorganisert eller kataton atferd
  - negative symptomer

Schizofreni i DSM

- diagnosen stilles etter at pasienten har gitt en beskrivelse av subjektive opplevelser

4. misforståelse

- DSM (eller andre diagnostiske kategorisystemer) har sin berettigelse ved at de beskriver virkeligheten

DSM/ICD

- har sin berettigelse ved at de beskriver tilstander som responderer på behandling
- verktøy-analogi; begrepene fungerer mer eller mindre bra

DSM/ICD

- trenger ikke forsvares
- de må erstattes av noe som fungerer bedre
- har tradisjonen med subjektive forstyrrelser noe å tilføre her?

ja...

- selvforstyrrelser etc blir ikke godt beskrevet i DSM
- noe bedre i ICD-10
- forskningen rundt basic symptoms/ selv-forstyrrelser etc beskriver viktige symptomer som ofte oversees

en konsekvens

- denne tradisjonen problematiserer den moderne (antistigma) ideen om at schizofreni er noe du har

"DU"

‘Schizophrenic Person’ or ‘Person with Schizophrenia’?

An Essay on Illness and the Self

Louis A. Sass

RUTGERS UNIVERSITY

THEORY & PSYCHOLOGY Copyright © 2007 Sage Publications. VOL. 17(3): 395–420
DOI: 10.1177/0959354307073152 www.sagepublications.com

EASE

- problemet er at begrepene kan bli esoteriske
- viktig at begrepene operasjonaliseres og valideres
- vi trenger studier på insidens og alvorlighetsgrad

schizofreni

noe man er eller har?

- har betydning for rehabilitering og psykoedukasjon
- viktig å vite hvor mange som har selv-forstyrrelser
- en politisk-ideologisk diskusjon
- spør alltid hva pasienten mener med det de sier...

